

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1. 1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1. 2 Facultatea	de Litere
1. 3 Departamentul	de Filologie și studii culturale
1. 4 Domeniul de studii	Limbă și literatură
1. 5 Ciclul de studii	licență
1. 6 Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română – Limba și literatura franceză
1. 7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1. 8 Codul disciplinei	16.00

2. Date despre disciplină

2. 1 Denumirea disciplinei	Varietăți teritoriale ale limbii. Dialectologie		
2. 2 Titularul de curs	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș – mircea.farcas@cunbm.utcluj.ro		
2. 3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș – mircea.farcas@cunbm.utcluj.ro		
2. 4 Anul de studiu	III	2. 5 Semestrul	2
2. 6 Tipul de evaluare			Ex
2. 7 Regimul disciplinei	Categoría formativă		DS
	Opționalitate		DI

3. Timpul total estimate

3. 1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3. 2 Curs	2	3. 3 Seminar	1	3. 3 Laborator		3. 3 Proiect	
3. 4 Număr de ore pe semestru	42	din care:	3. 5 Curs	28	3. 6 Seminar	14	3. 6 Laborator		3. 6 Proiect	
3. 7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe									20	
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren									20	
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri									18	
(d) Tutoriat										
(e) Examinări									2	
(f) Alte activități:										
3. 8 Total ore studiu individual (suma (3. 7(a)...3. 7(f)))						58				
3. 9 Total ore pe semestru (3. 4+3. 8)						100				
3. 10 Numărul de credite						3. 0				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4. 1 de curriculum	
4. 2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5. 1. de desfășurare a cursului	
5. 2. de desfășurare a seminarului/laboratorului / proiectului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C1. Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii române, universale și comparate.</p> <p>C2. Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română.</p> <p>C3. Descrierea sincronică și diacronică a fenomenului lingvistic românesc.</p> <p>C4. Prezentarea sintetică și analitică, estetică și culturală a fenomenului literar românesc și a culturii populare.</p>
Competențe transversale	<p>CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională.</p> <p>CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în echipă; dezvoltarea capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă, având drept scop eficientizarea activității grupului și economisirea resurselor, inclusiv a celor umane.</p> <p>CT3. Identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7. 1 Obiectivul general al disciplinei	<p>Obiectivul fundamental al cursului și seminarului de <i>Dialectologie</i> îl reprezintă cunoașterea de către studenți a structurii dialectale a limbii române și formarea capacității de a utiliza cunoștințele dobândite pentru înțelegerea și explicarea structurii și a evoluției limbii române.</p>
7. 2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> - explicarea și interpretarea conținuturilor teoretice și practice ale disciplinei Dialectologie - formarea competențelor de analiză și explicare a principalelor criterii care au stat la baza repartiției dialectale a dacoromânei - cunoașterea structurii dialectale a limbii române cu cele 4 unități: dialectul dacoromân, dial. aromân, dial. meglenoromân, dial. istroromân. Dialectul dacoromân va fi cunoscut sub cele 5 subdialecte în care ni se prezintă: muntean, moldovean, bănațean, crișean și maramureșean. - formarea abilităților de a valorifica bibliografia.

8. Conținuturi

8. 1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Considerații preliminare. Introducere. Aspecte practice ale studierii acestei discipline lingvistice. Raporturile Dialectologiei cu alte discipline	1	prezentarea logică și deductivă, explicația, problematizarea, demonstrația prezentării multimedia, studii de caz, discuții	Calculatoare, Video-proiector, Software dedicat
2. Obiectul dialectologiei. Variantele teritoriale ale limbii. Criterii de delimitare a limbii de dialect. Dialectele și limba națională. Raportul dintre dialecte (graiuri) și limba literară. Importanța studierii dialectelor. Granițe dialectale și arii de tranziție. Scurt istoric al dialectologiei românești.	2		
3. Transcrierea fonetică. Sisteme de transcriere fonetică	2		
4. Formarea dialectelor limbii române. Diversificarea românei comune. Ipoteze și concluzii referitoare la formarea dialectelor românești	2		
5. Dialectul aromân. Date generale. Trăsături arhaice și inovații.	1		
6. Dialectul meglenoromân. Date generale. Trăsături definitorii	1		
7. Dialectul istroromân. Date generale. Originalitatea dialectului. Problematice referitoare la caracterul "mixt" al istroromânei.	1		

8. Dialectul dacoromân. Date generale. Trăsături comune tuturor graiurilor dacoromâne. Repartiția dialectală a dacoromânei	2		
9. Subdialectele: muntean, bănățean, moldovean, crișean, maramureșean	10		
10. Metode de studiere a dialectelor. <i>Informarea</i> : Observația. Ancheta dialectală. Chestionarul dialectal. Anchetatorul. Informatorul. Punctul (de) anchetat și rețeaua de puncte.	6		
Bibliografie			
<ol style="list-style-type: none"> Farcaș, Mircea, <i>Lexicul subdialectului maramureșean</i>, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 2009. Farcaș, Mircea, <i>Fonomorfologia subdialectului maramureșean</i>, Ed. Universității de Nord, Baia Mare, 2011. Frățilă, Vasile, <i>Probleme de dialectologie română</i>, Ed. Astra, Blaj, 2010. Frățilă, Vasile, <i>Studii istroromâne</i>, Ed. Universității București, București, 2016. Gheție, Ion, <i>Graiurile dacoromâne în secolul al XVI-lea</i>, Ed. Academiei, București, 1974. Nevaci, Manuela, <i>Identitate românească în context balcanic</i>, Ed. Muzeului Național al Literaturii Române, București, 2013. Nevaci, Manuela, <i>Curs de aromână. Descrierea dialectului. Texte. Glosar</i>, Ed. Universitară, București, 2011. Nevaci, Manuela, <i>Dialectele aromân și meglenoromân. Studiu sincron</i>, Ed. Universitară, București, 2013. Papahagi, Tache, <i>Graiul și Folklorul Maramureșului</i>, reeditat în <i>Grai, folklor, etnografie</i>, Ed. Minerva, București, 1981. Saramandu Nicolae, <i>Structura aromânei actuale. Graiurile din Dobrogea</i>, Ed. Academiei Române, București, 2005. Saramandu Nicolae, Nevaci Manuela, <i>Sinteze de dialectologie română</i>, Ed. Universitară, București, 2013. Todoran, Romulus, <i>Contribuții de dialectologie română</i>, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1984. <p>*** <i>Tratat de dialectologie românească</i>, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1984.</p>			
8. 2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Exerciții de transcriere fonetică	2 h	prezentarea logică și deductivă, explicația, problematizarea, demonstrația prezentării multimedia, studii de caz, discuții	Calculatoare, Video-proiector, Software dedicat
2. Texte aromâne. Exerciții de lectură și de transcriere fonetică.	1 h		
3. Texte meglenoromâne. Exerciții de lectură și de transcriere fonetică.	1 h		
4. Texte istroromâne. Exerciții de lectură și de transcriere fonetică.	1 h		
5. Subdialectul muntean. Subdialectul moldovean. Subdialectul bănățean. Subdialectul crișean. Subdialectul maramureșean.	5 h		
6. <i>Interpretarea</i> : Glosarul dialectal. Monografia dialectală. Atlasul lingvistic. Geografia lingvistică. Orientări noi în dialectologie.	4 h		
Bibliografie			
<ol style="list-style-type: none"> ALRR-Mar. = <i>Atlasul lingvistic român pe regiuni – Maramureș</i>, vol. I-III, Ed. Academiei, București, 1969-1973; vol. IV, 1997. ALR II, s. n. = E. Petrovici, <i>Atlasul lingvistic român</i>, partea a II-a, serie nouă, Institutul de Lingvistică-Cluj, vol. I-VII, 1956-1972. Avram, Andrei, <i>Metafonia și fenomenele conexe în limba română</i>, Ed. Academiei, București, 2005. Caragiu Marioțeanu, Matilda; Ionescu-Ruxăndoiu, Liliana; Giosu Ștefan, Todoran Romulus – 			

Dialectologie română, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977.

5. Celac, Alina, *Terminologia păstoritului în graiurile dacoromâne sudice*, Fundația Națională pentru Știință și Artă, București, 2007.
6. Marin Maria, Mărgărit Iulia, Neagoie Victorela, *Graiuri românești din Basarabia, Transnistria, nordul Bucovinei și nordul Maramureșului. Texte dialectale și glosar*, București, 2000.
7. Marin Maria, Răuțu Daniela, *Studii de dialectologie, istoria limbii și onomastică. Omagiu domnului Teofil Teaha* Ed. Academiei, București, 2011.
8. Marin Maria, Tiugan Marilena (ed.), *“Harta sonoră” a graiurilor și dialectelor limbii române*, Ed. Academiei, București, 2014.
9. Nevaci, Manuela, *Graiul aromânilor fărșeroți din Dobrogea*, Ed. Universitară, București, 2011.
10. Mărdărescu-Teodorescu Maria, Ulivi Anca, *Antologie fonetică a limbii române II*, Ed. Academiei, București, 2006

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

Conținuturile disciplinei *Dialectologie* asigură studenților cunoașterea ramificațiilor dialectale ale limbii române, fiind în conformitate cu cerințele mediului academic.

10. Evaluare

Tip activitate	10. 1 Criterii de evaluare	10. 2 Metode de evaluare	10. 3 Pondere din nota finală
10. 4 Curs	Examen final	Examen	50%
10. 5 Seminar/Laborator /Proiect	Activitate de seminar + test de evaluare pe parcurs	Test evaluare pe parcurs	50%
10. 6 Standard minim de performanță Ca standard minim de performanță se urmărește dacă studenții au dobândit competența recunoașterii ramificațiilor dialectale ale limbii române, precum și abilitatea de a citi și de a transcrie un text dialectal			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
5.07.2023	Curs	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș	
	Aplicații	Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș	

Data avizării în Consiliul Departamentului.

Director Departament
Lector univ. dr. Anamaria Fălăuș

10.07.2023

Data aprobării în Consiliul Facultății

Decan
Conf. univ. dr. Ioan-Mircea Farcaș

13.07.2023